

> Retouradres 2511 DP Den Haag

De president van de Algemene Rekenkamer
Lange Voorhout 8
2514 ED Den Haag

FEZ

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Contactpersoon

Pieter Moelker

T 0650738024

pieter.moelker@minbzk.nl

Kenmerk

2013-0000255720

Uw kenmerk

Datum 25 april 2013
Betreft Bestuurlijke reactie Staat van de Rijksverantwoording

Geachte mevrouw Stuiveling,

Bij brief van 23 april 2013 heeft u mij de concept Staat van de Rijksverantwoording 2012 (Srv 2012) aangeboden voor een bestuurlijke reactie. Ik dank u voor de gelegenheid om te reageren voordat u het rapport aan biedt aan de Tweede Kamer ten behoeve van de Verantwoordingsdag op 15 mei 2013.

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het door u opgestelde overkoepelende rijksbrede beeld ten aanzien van de departementale verantwoordingen over 2012.

In de Srv 2012 beschrijft u een aantal tekortkomingen en aandachtspunten die van BZK in 2013 extra aandacht vragen. Voor mijn reactie, met betrekking tot de bedrijfsvoering BZK, verwijs ik u graag naar mijn bestuurlijke reactie op het Rapport bij het Jaarverslag (hoofdstuk VII Rijksbegroting). In deze reactie zal ik nog wel aanvullend ingaan op uw conclusie dat het management controlsysteem onvoldoende functioneert.

Verder beschrijft u dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) systeemverantwoordelijk is voor het functioneren van het stelsel van het openbaar bestuur, zowel op centraal als op decentraal niveau. Op grond van de Financiële verhoudingswet en de wet Financiering decentrale overheden ben ik verantwoordelijk voor de bestuurlijke organisatie en goede bestuurlijke en financiële verhoudingen. Uit hoofde van mijn systeemverantwoordelijkheid onderhoud ik een relatie met andere ministeries en mede overheden.

Daarnaast geeft u aan dat de Minister van BZK samen met de Minister van Defensie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de Wet veiligheids- onderzoeken (Wvo). Als minister van BZK ben ik systeemverantwoordelijk betreffende de Wvo voor civiele functies (ook buiten het Rijk). De minister voor Wonen en Rijksdienst is verantwoordelijk voor de integrale beveiliging rijksbreed, waaronder de omgang met vertrouwensfuncties. Vanwege die samenhang heb ik een samen met de minister voor Wonen en Rijksdienst (WenR) opgestelde reactie opgenomen.

De Staat van de Rijksverantwoording is mij door u zonder het onderdeel "ten geleide" voorgelegd voor een bestuurlijke reactie. Onderstaande reactie heeft dus geen betrekking op dit onderdeel van de Srv 2012.

Datum

25 april 2013

Kenmerk

2013-0000255720

Voor een reactie op specifieke conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de door u in de Srv 2012 genoemde onderzoeken en rapporten verwijs ik u naar de bestuurlijke reacties van de desbetreffende ministers.

1. Financieel beheer en het managementcontrolsysteem

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om te reageren op uw opmerkingen over het management controlsysteem. Het management controlsysteem (MCS) binnen een ministerie is bedoeld om informatie en signalen te verzamelen over het functioneren van het departement. Het gehele MCS bestaat binnen BZK uit diverse instrumenten, zoals de managementafspraken met de onderdelen binnen BZK, de Management Informatierapportage, en budgettaire uitvoeringsrapportages. Het binnen mijn ministerie functionerende MCS zorgde ervoor dat de departementale leiding zich gedurende 2012 al bewust was van de door de AR geconstateerde problemen in de uitvoering van verschillende (financieel-administratieve) processen van het kerndepartement en aanpalende baten-lastenagentschappen. De conclusie dat het MCS binnen BZK dus niet goed functioneert deel ik daarom niet. Wel ben ik, evenals de AR, van mening dat het (financieel) beheer bij BZK op onderdelen echt beter moet gaan functioneren. Daartoe zijn reeds vele concrete initiatieven genomen. Voor meer informatie daarover verwijs ik u graag naar mijn uitgebreide bestuurlijke reactie op uw Rapport bij het Jaarverslag BZK (begrotingshoofdstuk VII).

2. Single information Single Audit (SiSa)

Ik heb kennis genomen van de door u geconstateerde onvolkomenheid bij het ministerie van SZW. Korthedshalve wordt verwezen naar de bestuurlijke reactie van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

U constateert dat SiSa weliswaar ten opzichte van 2011 is verbeterd, maar niettemin ook in 2012 in eerste instantie onvoldoende heeft gefunctioneerd, dit kan niet worden bestreden. Echter, om op een dergelijke situatie adequaat in te kunnen spelen is de zogeheten single review – het geheel van deelwaarnemingen door de Auditdienst Rijk op de dossiers van de controlerende accountants bij de medeoverheden – eerder uitgevoerd dan in voorgaande jaren. Zo was er tijd voor eventueel noodzakelijke herstelacties door de betrokken accountantskantoren. Deze acties hebben inderdaad plaatsgevonden en zijn succesvol afgerond. Daarmee kon, zoals de AR terecht constateert, voldoende zekerheid worden verkregen over de rechtmatige besteding van de specifieke uitkeringen.

Tegelijkertijd ben ik mij er van bewust dat voor een goed functionerend SiSa-systeem ook de betrokkenheid van gemeenten en departementen noodzakelijk is. Daarvan geef ik ook nadrukkelijk blijk in mijn voortgangsrapportage over SiSa d.d. 21 december 2012 aan de Tweede Kamer¹ naar aanleiding van het actieplan SiSa waar de Rekenkamer naar verwijst. Het in de voortgangsrapportage genoemde onderzoek van Ernst & Young naar de inbedding van SiSa in de gemeenten wordt

¹ Tweede Kamer 33 400 B, nr. 5 herdruk

volgens plan uitgevoerd en is bijna afgerond. Dit onderzoek zal, zoals aangekondigd, worden gevolgd door concrete activiteiten van mijn ministerie met de gemeenten om het proces van de financiële verantwoording te verbeteren. Daarnaast moet de betekenis van de maatregelen, die ik samen met mijn collega-bewindslieden heb genomen ter verbetering van de SiSa-bijlage (invulwijzer, verantwoordingslijst) niet worden onderschat. Deze maatregelen zijn positief ontvangen door de bij SiSa betrokken medewerkers van gemeenten. Dit is eind februari 2013 gebleken tijdens een drietal drukbezochte SiSa-dagen van mijn ministerie. Voor wat betreft de betrokkenheid van de departementen verwijs ik verder naar de actielijn in de voortgangsrapportage SiSa, die betrekking heeft op de stroomlijning en aanscherping op rijksniveau van het beleid en de regelgeving ten aanzien van specifieke uitkeringen. Deze acties zijn al in gang gezet en worden in het eerste half jaar van 2013 uitgevoerd. Een daarvan heeft betrekking op het terugvorderingsbeleid, dat primair gericht is op de uniformering en aanscherping van rijksregelgeving die ten grondslag ligt aan de specifieke uitkeringen, inclusief duidelijke terugvorderingsgronden.

Datum

25 april 2013

Kenmerk

2013-0000255720

3. Wet Veiligheidsonderzoeken

In de Srv 2012 spreekt u zowel de minister van BZK als die van WenR aan op haar systeemverantwoordelijkheid in het systeem van de veiligheidsonderzoeken (onderdeel vertrouwensfuncties). Dit thema had ook uw aandacht bij de jaarverantwoording 2011. In 2012 is het systeem verder met de AR geanalyseerd en opgepakt. Dit heeft ook tot afspraken en wijzigingen in het systeem geleid. Zo is per 1 januari 2013 de Rijks-BVA (Beveiligingsambtenaar) aangesteld.

U oordeelt over de wijze waarop het ministerie van BZK aan de systeemverantwoordelijkheid voor de Wet Veiligheidsonderzoeken (Wvo) invulling heeft gegeven. De AR stelt terecht dat de minister van BZK (voor het civiele deel, ook buiten het Rijk) samen met de minister van Defensie (voor het militaire deel) verantwoordelijk is voor de Wvo. Alle ministers zijn verantwoordelijk voor de aanwijzing van vertrouwensfuncties en plaatsing van medewerkers hierop binnen hun departement. De ministers van BZK en Defensie zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de veiligheidsonderzoeken. De minister voor WenR is verantwoordelijk voor de integrale beveiliging rijksbreed, waaronder de omgang met vertrouwensfuncties. Dit laatste zal worden vastgelegd in het nieuwe nog op te stellen Beveiligingsvoorschrift Rijksdienst.

In de brief van de SGBZK over de wijze waarop zij invulling zullen geven aan de systeemverantwoordelijkheid ten aanzien van verschillende Rijksbrede bedrijfsvoeringsaspecten, is ook aandacht besteed aan de systeemverantwoordelijkheid voor de Wvo. In dat kader hebben de AIVD en DGOBR ook al concrete afspraken gemaakt over de exacte verdeling van taken, rollen en verantwoordelijkheden ten aanzien van de omgang met vertrouwensfuncties binnen het Rijksdomein. De Algemene Rekenkamer is in dit traject op de hoogte gesteld van deze afspraken.

Het begrip systeemverantwoordelijkheid binnen de rijksoverheid kent geen eenduidige definitie. Per domein verschilt de invulling en instrumentarium van de systeemverantwoordelijke minister. Terugkerende elementen in de beschrijvingen van systeemverantwoordelijkheid zijn de volgende: beleid definiëren, uitvoering van beleid volgen door monitoring, indien nodig ingrijpen in het systeem, verantwoordelijkheden beleggen om de uitvoering van beleid te kunnen volgen,

het creëren van rand voorwaarden, en het aanspreken van de verschillende betrokkenen op hun (resultaat) verantwoordelijkheden.

Datum

25 april 2013

Kenmerk

2013-0000255720

U vraagt in de passage over de Wvo met name aandacht voor het element monitoring. In tegenstelling tot de AR maken de ministers van WenR en BZK echter geen onderscheid tussen actieve en passieve monitoring. De AIVD registreert de door haar gesignaleerde onregelmatigheden in de uitvoering van de Wvo bij de departementen. Deze signalen worden vervolgens teruggemeld aan het betreffende departement. Om de Rijks-BVA in staat te stellen om zich een oordeel te vellen over de wijze waarop binnen het Rijk wordt omgegaan met vertrouwensfuncties zal de AIVD over door haar gesignaleerde afwijkingen eveneens periodiek rapporteren aan de Rijks-BVA. De rapportage betreft uitsluitend (vermoedelijke) niet naleving van de Wvo door de werkgever of het vakdepartement met de aanwijzing van de vertrouwensfuncties binnen het Rijk of de plaatsing van medewerkers hierop, voor zo ver de AIVD beschikt over deze gegevens uit hoofde van de uitvoering van de Wvo. Daarnaast kunnen de BVA's verzocht worden om eventuele zelf waargenomen afwijkingen te rapporteren aan de Rijks-BVA. Hiermee beschikt de Rijks-BVA over een informatieverzameling op basis waarvan oordeelsvorming mogelijk is, inzake de werking binnen het Rijk van het aanwijzen van vertrouwensfuncties en het plaatsen van medewerkers op die vertrouwensfuncties. Als blijkt dat zich onvolkomenheden voordoen in de werking van dit systeem zal de Rijks-BVA relevante actoren aanzetten om in gezamenlijkheid tot een systeeminterventie te komen. Hierbij kan zo nodig het Coördinerend Beraad Integrale Beveiliging of de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijk ingezet worden.

De Algemene Rekenkamer adviseert verder de interne processen op het gebied van vertrouwensfuncties bij de departementen te verbeteren en uniformeren, en daarbij P-Direkt te gebruiken. De Rijks-BVA zal worden gevraagd om in CBIB verband dit advies nader uit te laten werken. De AIVD heeft geen rol in het toezicht op de interne werkprocessen bij de vakdepartementen.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk